

імператорськими указами від 4 березня 1843 р. в Лівобережній Україні вони були замінені Зводом законів Російської імперії.

Ключові слова: литовські статuti, Велике князівство Литовське, українські землі, джерела права, правові норми, кодифікаційні процеси.

Ірина ДЗЮБЛЕНКО

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Культурна спадщина Великого князівства Литовського в історичній пам'яті України

У дослідженні розглянуто місце та значення культурної спадщини Великого князівства Литовського (ВКЛ) в історичній пам'яті України. ВКЛ, до складу якого входили значні українські землі, стало простором політичної, культурної та правової взаємодії, що суттєво вплинула на формування української ідентичності. Тому спадщина ВКЛ є не лише частиною минулого, а й активним чинником сучасного культурного самоусвідомлення українців. Особливий акцент зроблено на збереженні рис архітектурної традиції. Ця тема сприяє кращому розумінню складних історичних зв'язків між українськими землями та ВКЛ, а також розкриває потенціал цього минулого для формування європейської ідентичності України. Дослідження має міждисциплінарний характер і базується на аналізі історичних джерел та сучасної історіографії. Замок Любарта в Луцьку є знаковим архітектурним і культурним об'єктом, який уособлює історичну спадщину як України, так і Литви. Він став важливим осередком політичної влади у Великому князівстві Литовському. Фортифікаційна споруда символізує період тісної взаємодії українських земель із литовською державністю. Для України замок є пам'яткою національного значення, що відображає етап формування місцевого самоврядування та української архітектурної школи.

Ключові слова: Велике князівство Литовське, історична пам'ять, українські землі, культурна спадщина, ідентичність, культурна дипломатія, міждержавний діалог.

Світлана БІЛЯЄВА

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Історико-культурна спадщина Великого князівства Литовського на Півдні України у контексті сучасних реалій

Південний кордон ВКЛ, розташований вздовж Північно-Західного узбережжя Чорного моря, мав важливе геополітичне та стратегічне значення як у добу середньовіччя, так і на подальшу перспективу. Воєнно-політичний та торгово-економічний баланс регіону повною мірою відображений у боротьбі за його володіння держав тогочасного світу та наступних історичних періодів: Кримського ханства, Османської та Російської імперії, Радянського Союзу та сучасної Росії. Одним з яскравих свідоків цього процесу є історія фортифікаційної лінії Великого литовського князя Вітовта. Її осередки (замки та портові містечка) були локалізовані у найбільш стратегічно важливих місцях. Це гирла великих рік – меридіональних доріг регіону: Дністра та Дніпра. Деякі ключові пункти були побудовані під наглядом та за сприяння князя Вітовта

(Білгород-Дністровська фортеця) господарями Молдавського князівства. Інші, як, наприклад, найбільш східна фортеця узбережжя – Тягинь, зведена за наказом Вітовта та єдиним планом розбудови фортифікаційних структур. Загальною рисою споруд була їх відповідність тогочасним вимогам будівництва, як кам'яних замків баштового типу із можливостями використання артилерії та захисту, що відповідали тогочасним вимогам оборони. В той же час, розбудова портових структур, на прикладі Качубійова (сучасної Одеси) свідчує прозорливість економічного бачення князя широким можливостей торгівлі саме на узбережжі Чорного моря, що цілком підтверджується сучасними подіями. Це, насамперед, військові дії Росії із запобігання роботі портів і міжнародної торгівлі України. Таким чином, вивчення Південного кордону ВКЛ дозволяє розглядати історичне значення колишньої спільної держави Литви та України скрізь призму проблем сучасного світу, відчуття важливості дослідження минулого з позицій сьогодення.

Ключові слова: історико-культурна спадщина, Литва, Україна, фортифікації.

Ольга СМОЛЬНИЦЬКА

Лозаннський університет

Відображення балтійського міфологічного пантеону та інших реалій в українознавчих студіях та літературі на прикладі фондів і архівів Кантональної та Університетської бібліотеки Лозанни

У доповіді вперше пропонується розглянути фактаж із балтійського міфологічного пантеону та взагалі литовських фольклору та міфології на прикладі джерел сучасної Кантональної та Університетської Бібліотеки Лозанни. До уваги беруться раніше не розглянуті фонди та архіви цієї Бібліотеки (хронологічні рамки XIX – перша половина XX ст.), які донедавна були зачинені, відчинені на короткий період і наразі знову недоступні. Наводяться факти еволюції Бібліотеки. Розглянуто гіпотетичні та реальні біографічні портрети українських та інших емігрантів, передавачів і читачів літератури у швейцарській діаспорі. Опрацьовані друковані та рукописні джерела. Пропонується компаративний аспект у розгляді міфології, від здобутків українського та зарубіжного романтизму до інших наукових шкіл. Розглядаються образи, персонажі, обряди, вірування, вища і нижча міфологія. Звертається увага на стан документів. Основними допоміжними поняттями дослідження є: текст, міф, символ, образ, ритуал, легенда, народна казка, друковане джерело. Допоміжними матеріалами є рукописні джерела (такі як реєстр читачів).

Ключові слова: бібліотека, архів, фонд, рукопис, міфологія, дослідження.